

Memòria Casa Acollida 2006

l·ligam
associació

ÍNDEX

1. Presentació	Pàg. 2
2. Casos atesos	Pàg. 3
3. Atencions realitzades	Pàg. 9
4. Objectius i activitats	Pàg. 12
5. Coordinació amb altres entitats	Pàg. 16
6. Activitats formatives i divulgatives	Pàg. 20
7. Valoració final i conclusions	Pàg. 22

1. PRESENTACIÓ

Teniu a les vostres mans la memòria de la Casa d'Acollida de l'Associació Lligam de l'any 2006. Un any més mantenim en marxa tres programes :

- ***Programa de violència de gènere:*** Per l'atenció a dones que han hagut de sortir de casa seva per problemes de maltractaments. L'objectiu és oferir un espai de seguretat, de contenció i de clarificació.
- ***Programa de Risc Social:*** Per atendre casos de dones que es troben, per diferents motius, en una situació d'exclusió o risc d'exclusió per manca de recursos, habitatge.... El que es pretén és donar una atenció socioeducativa, aconseguir l'autonomia necessària i la posterior inserció.
- ***Programa de presó:*** Orientat a dones que estan en centres penitenciaris o que es troben en llibertat provisional, condicional o definitiva o fins i tot que els ha estat permès el compliment de la condemna a la Casa com a centre educatiu especialitzat. L'objectiu és treballar amb les dones els aspectes necessaris de cara a la seva inserció en el medi comunitari.

Aquest any l'ocupació ha estat molt alta i podem dir que la majoria de mesos la Casa ha estat pràcticament plena.

Agraïm el suport de tantes entitats, institucions i professionals i molt especialment la col.laboració de persones voluntàries, socis i sòcies que fan possible la nostra tasca dia a dia.

Gràcies a tots i totes.

Barcelona, 31 de gener de 2007

2. CASOS ATEOS

CASOS = 76 casos

PERSONES = 101 persones (76 dones i 25 nens/es)

OCUPACIÓ: 96,5%

Durant el 2006 s'han atès un total de **76 casos** a la Casa d'Acollida. En nombre de persones els casos es tradueixen en un total de **101 persones**. El 25% dels casos atesos han estat mares amb fills/es, la majoria d'elles amb un o dos fills/es. Tres casos han estat dones embarassades.

Per programes:

- Des del programa de violència de gènere s'han atès el 52,6% dels casos i el 56,4% de les persones, entre dones i nens/es.
- Des del programa de Risc Social s'han atès el 9,2% dels casos i el 14,9% de les persones, entre dones i nens/es.
- Des del programa de presó s'han atès el 38,2% dels casos i el 28,7% de les persones, totes elles adultes.

Representa un numero de persones ateses una mica per sobre de l'any passat, en que es van atendre 110 persones. La diferència major s'ha donat en el programa de violència de gènere. S'han atès menys casos en aquest programa però les estades de les dones han sigut en general més llargues. El perfil de dona atesa al programa de violència ha canviat. De fet, el que nosaltres anomenaven "*programa d'emergències*" ara definitivament passa a ser el "*programa de violència de gènere*".

Volem dir amb això que fins ara les dones venien al recurs per fer una estada només d'emergència (des del moment de sortir de casa fins tenir

un lloc on viure més estable: aproximadament entre 15 i 20 dies) i ara en canvi les estades són més llargues i es treballen objectius més amplis.

El que interessa més és veure que les atencions donades han incrementat, com veurem més endavant i que, per tant, la Casa ha viscut l'ocupació major dels últims cinc anys.

Per **nacionalitats**, encara que estan molt igualades, continua la dinàmica dels últims anys i predominen les dones estrangeres.

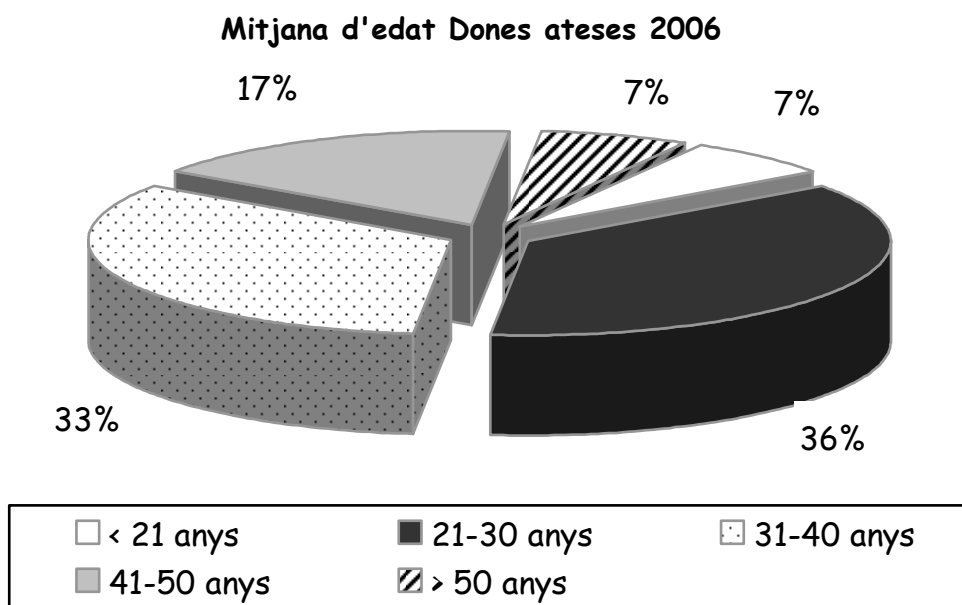
Procedència		Total casos
Espanya 48,7%		37
Altres països 51,3%	Marroc	8
	Argèlia	1
	Brasil	6
	Equador	2
	Colòmbia	3
	Bolívia	4
	Mèxic y Guatemala	2
	Argentina	1
	Xile	2
	Cuba	1
	Nigèria	1
	India	1
	Rusia y Repub. ex-soviètiques	3
Països Comunitaris	4	
		39

El 48,7% dels casos atesos han estat dones de nacionalitat espanyola .
D'aquests un 54% són dones catalanes.

El 51,3% dels casos han estat dones estrangeres, provinents de 19 països diferents. Els casos més nombrosos (54%) han estat els de dones llatinoamericanes, sobre tot brasileres, seguits per les dones marroquines. De les dones immigrants de països no europeos, el 50% no disposava de permís de residència, encara que la majoria d'elles (el 78%) resideixen a Espanya des de fa més de dos anys.

Per programes, en el de violència de gènere predominen les estrangeres i en el de presó predominen les dones espanyoles. En el programa de Risc Social els percentatges estàn molt igualats.

Pel que fa a l'edat de les dones la mitjana ha estat aquest any molt semblant a la dels últims anys i és d'uns 34 anys, encara que el grup més nombrós ha estat el de dones d'entre 21 i 30 anys.

Les dones més joves ateses tenen 19 anys i la més gran 78.

Per programes, el de Risc Social és el que té una mitjana d'edat més jove (28 anys), mentre que la resta de programes mantenen una mitjana d'edat molt semblant a la general: entre 34 i 35 anys.

Respecte les edats dels nens/es, el grup més nombrós ha estat el de menors de 2 anys. La nena més gran que ha estat acollida tenia 16 anys i els nens més menuts tenien només 15 dies en el moment d'entrar a la Casa amb les seves mares. Dos nens van venir a la casa només néixer.

Respecte al **nivell de formació** de les dones podem dir que ha baixat de manera considerable. El 30% de les dones no tenen estudis o no han acabat el graduat escolar. Hi ha fins i tot algun cas que no ha anat mai a l'escola. Un 33% només té un nivell de graduat i un 34% nivell de secundària o similar. Solament tres casos tenen estudis universitaris finalitzats.

Per programes, en el de presó es donen els percentatges més alts de dones sense estudis o amb la primària només (38%), mentres que al programa de violència és donen la majoria de casos amb estudis universitaris.

Pel que fa a la **situació econòmica i laboral**, només el 62% de les dones disposen d'algun ingrés. La majoria d'elles (55%) tenen ingressos provinents de la seva feina. La resta cobra alguna prestació d'atur (4%) o alguna pensió o renda mínima (23%): RAI, pensió de viduïtat, PIRMI, PNC, SOVI.

La resta, un 18% rebren alguna beca per cursos de formació o per col.laborar en tallers de presó.

Es constata que la majoria de les feines de les dones (65%) són sense contracte i en activitats d'hosteleria, ajudant de cuina, neteja, confecció i cura de gent gran, majoritàriament.

En tots els casos, la mitjana d'ingresos per sou o per pagues és d'uns 550 euros.

Per programes, el de presó és el que té un percentatge més alt de dones treballant (69%), mentres que les dones del programa de violència de gènere són las que tenen els ingressos més alts: uns 620 euros.

El 34% del total de les dones ateses aquest any a la Casa d'Acollida tenen **antecedents de consum de drogues**, principalment alcohol, cocaïna, pastilles i cannabis. El 27% d'elles segueixen un tractament amb metadona.

La meitat de les dones amb problemes de drogues o antecedents de consum rebren algun tipus de seguiment des d'un CAS o un servei especialitzat en toxicomanies.

Per programes, sens cap dubte, el programa de presó és el que dona els percentatges més alts en problemàtica de toxicomanies. El 65% dels casos atesos en aquest programa presenten algun tipus de problema de consum. En el programa de violència de gènere el percentatge és del 20% mentres que al programa de Risc Social no es dona cap cas amb problemàtica de toxicomania que es sàpiga.

Pel que fa a la **salut**, en el 36% dels casos atesos aquest any hi ha algun problema de salut: Hepatitis, VIH, epilèpsia, parkinson, lupus, càncer de pit, diabetis, escoliosi...

Per programes el programa on més problemàtica de salut es dona és el de presó, donat que la meitat de les dones d'aquest programa presenten alguna problemàtica de salut.

Més concretament, fent referència a la **salut mental** de les dones, hem de dir que encara que un 33% estan diagnosticades d'algun problema d'aquest tipus i la majoria d'elles està prenent medicació, només una tercera part d'elles tenen habitualment un seguiment per part d'especialistes.

En quatre casos hi ha reconeguda una discapacitat, dos d'ells superiors al 60%.

Per programes, podem dir que tots estan molt igualats i tenen un índex de problema de salut mental molt semblant i molt a prop de la mitjana que hem comentat.

Respecte a la **sortida de la Casa d'Acollida**, el 25% dels casos segueixen encara al recurs actualment. De la resta, aquest any un 42% han finalitzat la intervenció prevista: han tornat al seu país, han anat a un altre recurs, han llogat una habitació o han tornat al seu pis llogat un cop no hi ha hagut perill per elles. Destacar que només dos casos han pogut anar de manera independent a viure a un pis llogat, la resta que ha anat a un pis ha estat un pis compartit o una habitació rellogada.

Aquets any, ens crida l'atenció que el 40% dels casos han estat baixes voluntàries. La majoria d'aquestes baixes s'han donat en el programa de

Violència. De totes maneres només una quarta part d'aquestes, que sapiguem, han tornat amb la parella maltractadora. La resta ha anat a viure a una habitació un cop han trobat feina o a algun pis compartit amb algun familiar o amic.

3. ATENCIONS REALITZADES

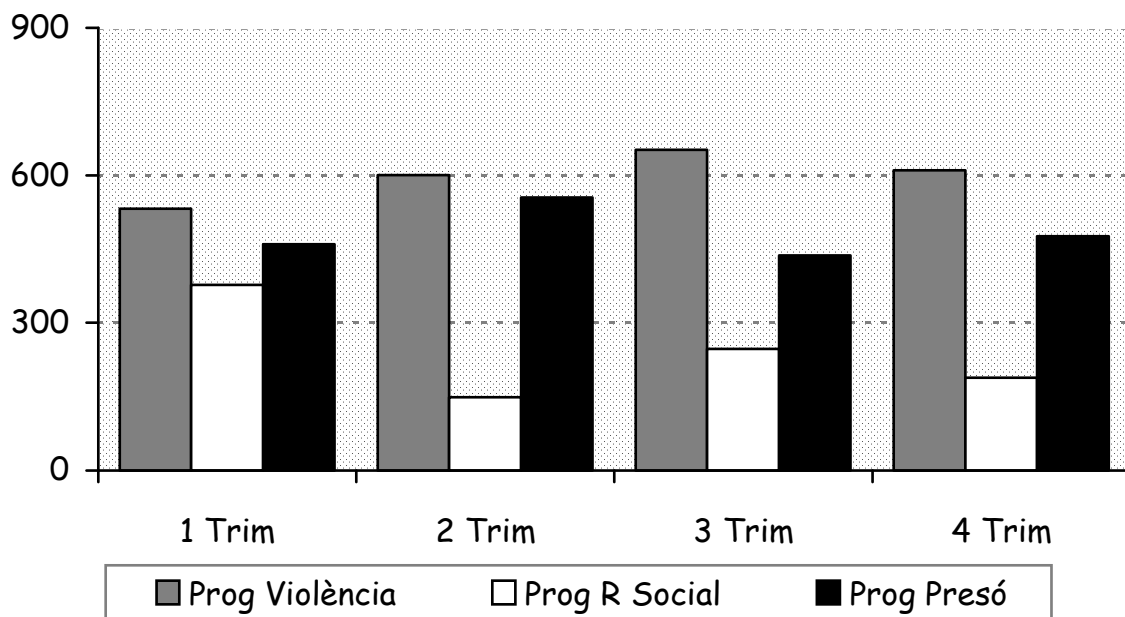
Com ja hem mencionat aquest any 2006 ha estat un any d' una ocupació del recurs important, un dels últims anys amb més atencions donades.

S'han realitzat un total de 5286 atencions. Això representa un 96,5% d'ocupació global. Dit d'una altra manera , de les 15 places que té la casa, aquest any cada dia s'han ocupat mes o menys unes 14,5 places.

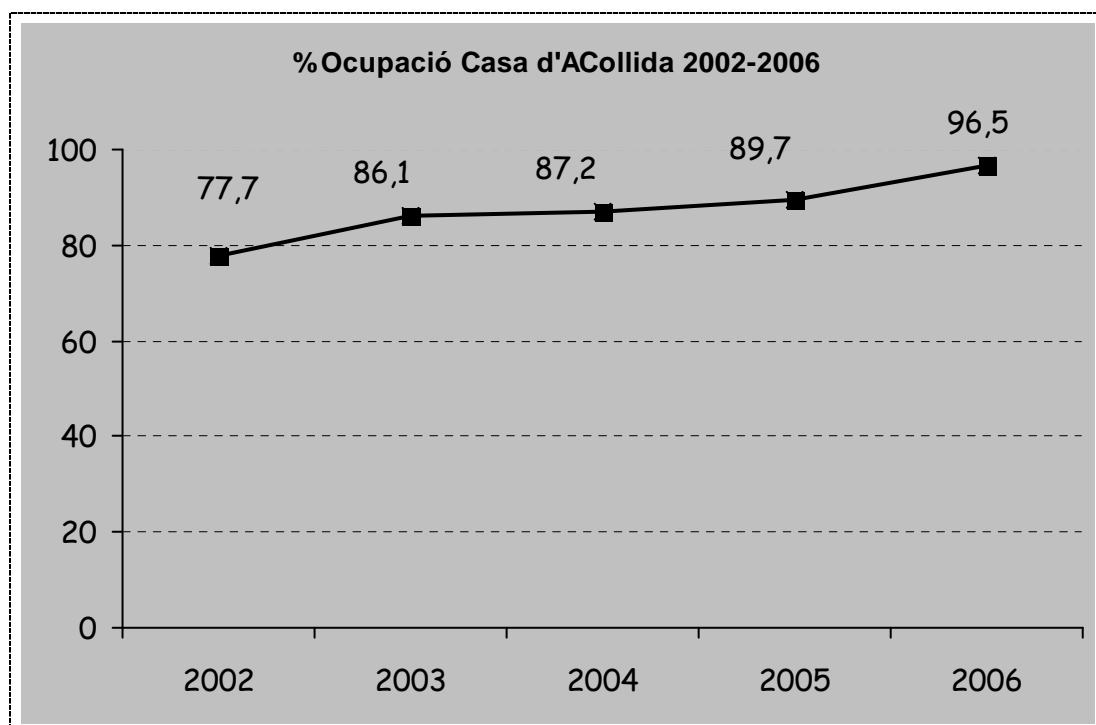
Per programes:

- Des del programa de Violència de Gènere s'han realitzat 2.396 atencions. Això representa el 45,3% del total d'atencions de la Casa i vol dir que de les 15 places que té la casa, aquest programa de violència ha ocupat més d'una tercera part: més o menys unes 6,5 places diàries.
- Des del programa de Risc Social s'han realitzat un total de 962 atencions. Això representa el 18,20% del total d'atencions de la Casa i vol dir que aquest programa ha ocupat una mitjana de 2,6 places diàries.
- Per últim, des del programa de Presó s'han realitzat 1.928 atencions, és a dir, el 36,5% de les atencions totals. Això és com dir que cada dia a la Casa d'Acollida han hagut 5,3 persones de presó.

Atencions 2006 per Programes

En comparació amb els últims anys, podem dir que les atencions no han deixat de pujar i que es manté una ocupació alta: aquest any s'han fet més atencions que mai.

Per últim, fer referència també a les demandes de places que no han pogut ser ateses. Aquest any han estat 101 les demandes, que representen un total de 179 places demanades. En la meitat dels casos es tractava de dones soles i en l'altra meitat de mares amb fills/es i dones embarassades.

El motiu pel qual no s'han portat a terme la demanda ha estat principalment la manca de places en el moment de la demanda (64%), donat l'alt índex d'ocupació de tot l'any. En la resta de casos o hi ha hagut problemes econòmics per fer-se càrrec del finançament (20%), o la dona s'ha fet enrere, o s'ha trobat una altra sortida al cas (7%).

En un 9% les demandes no s'han portat a terme per no tractar-se del perfil atès o no estar contemplat en el projectes. Normalment es tracta de demandes d'urgències socials però no de casos d'emergències per maltractaments.

Per programes:

- El programa de Violència de Gènere ha rebut el 57% de les demandes no ateses. Majoritàriament s'ha tractat de casos de mares amb nens i les demandes eren de l' EAD.
- El Programa de Risc Social ha rebut el 33% dels casos, principalment dones embarassades o amb fills, derivades des de Ajuntaments de la província de Barcelona. Degut al fet de no tenir places fins passat un temps, molts d'aquests casos han estat finalment derivats a altres recursos.

- El programa de Presó ha rebut el 10% dels casos que no s'han pogut atendre. Les demandes no han pogut ser ateses majoritàriament per tractar-se de dones en tercer grau i no poder assegurar plaça de manera continuada o per tractar-se d'emergències que necessiten una acollida immediata, bé per la seva situació penitenciària bé per problemes de salut.

4. OBJECTIUS I ACTIVITATS

Els objectius treballats amb les dones a la Casa d'Acollida són diferents segons el programa de que es tracti. De totes maneres podem dir que l'objectiu general comú és afavorir l'adquisició de l'autonomia necessària en els diferents aspectes: personal, econòmic, laboral, social i familiar per viure de manera independent amb els propis mitjans.

Això vol dir que les dones fan un procés de millora, acompanyades per un equip de professionals i voluntaris/es, però també per un grup de companyes. Parlem doncs d'una vida en grup com escenari d'aprenentatge insubstituïble i com a model de convivència que faciliti la reinserció social.

- En el programa de violència de gènere l'objectiu és oferir un espai de seguretat i confiança, així com ajudar a la dona a clarificar-se i recuperar-se.
- En el programa de Risc social es treballa molt l'objectiu de l'adquisició d'hàbits personals i habilitats socials i en molts casos també tot el relacionat amb la cura física i emocional dels fills. També es treballa molt l'objectiu d'integració en la vida social, cultural, laboral..

- En el programa de presó els objectius van també orientats a la reinserció social i laboral i es pretén fer de pont entre la vida en presó i el medi comunitari.

A continuació detallem les diferents activitats que s'han dut a terme per tal d'assolir els objectius marcats des de la Casa .

1.- Activitats sòcio-educatives

- Seguiment dels casos: entrevistes, tutories individualitzades, programació i avaluació del pla d'intervenció, signatura del contracte assistencial, reunions conjuntes amb les professionals externs...
- La vida en grup com a model de convivència: compartir espais comuns i moments de la vida quotidiana, repartiment de les tasques i funcions a realitzar,... Es facilita l'adquisició d'hàbits personals i socials.
- Col·laboració en les activitats de manteniment de la Casa (neteja, compra...).
- Suport en la cura dels fills/es. Es facilita l'organització del dia a dia mitjançant la realització d'activitats rutinàries que afavoreixen l'adquisició de pautes pels nens/es: hora dels àpats, del bany, de l'espai de joc,... responsabilitzant a les mares i oferint pautes adequades a les edats dels nens/es.
- Assemblees mensuals on es tracten temes de la convivència diària i del funcionament de la Casa.
- Al llarg del 2006 hem continuat amb el taller del Gos Social ofert per ensinistradors/es de la Fundació Bocalan, que fan teràpia assistida amb gossos, per dones en situació de risc social. Aquest any ha estat més

específic i s'ha treballat aspectes com la psicomotricitat en una dona malalta de Parkinson, l'ansietat o la hiperactivitat en alguns nens/es.

2.- Activitats socials

- Acompanyaments per tal que la dona conegui els serveis del barri
- Oferta d'activitats al Centre Cívic de Cotxeres de Sants i a la Biblioteca del barri.
- Acompanyaments a gestions a l'oficina del Districte, a consolats, al Registre...
- Acompanyament en la recerca d'habitatge
- Derivació i acompanyament als recursos especialitzats (CAS, CSM...) de la zona
- Derivació i assistència a entitats de suport psicològic, suport maternal....
- Donar informació a la dona de la xarxa de recursos socials existents

Aquestes activitats són especialment importants en els casos de dones immigrants i també de moltes dones de presó, que generalment no coneixen la ciutat.

3.- Activitats lúdiques

3.1.Activitats grupals dins de la Casa.

S'han vist pel·lícules com Memorias d'una geisha, La trilogia de El señor de los anillos i altres per nens/es com Monstruos S.A o Shrek, entre d'altres.

També s'han fet celebracions d'aniversaris, i tallers com un d'expressió realitzat per un grup d'alumnes d'un postgrau sobre expressió corporal, o un de comunicació dirigit per una psicòloga col.laboradora de la Casa.

Es celebra Carnestoltes, la Revetlla de Sant Joan i les festes de Nadal, Cap d'Any i Reis.

Durant l'any realitzem festes de comiat a les dones i els seus fills/es que van marxant.

3.2. Activitats grupals fora de la Casa:

S'han fet sortides a la platja, al Zoo de Barcelona, a la Sagrada Família, la Catedral i el Palau de la Música.

Hem participat en manifestacions pel dia de la dona o pel dia contra la violència.

S'han realitzat també sortides al camp.

Per Sant Jordi visitem les Rambles de Barcelona i participem a la cavalcada de la Mercè i la de Reis.

4.- Activitats formatives

- Reforç formatiu bàsic a les dones i als seus/seves fills/es amb el suport d'educadores i voluntàries: bàsicament aquestes activitats s'han dirigit a les dones immigrants.

- Derivació a recursos formatius externs. Tal i com comentem en l'apartat de coordinacions s'han mantingut contactes amb: Barcelona Activa, Escoles d'Adults, Fundació FUTUR, Fundació PRAHU, Buena Voluntad en Acción.

5.- Activitats socio-laborals

Les dones ateses han iniciat processos de recerca de feina:

- Suport en l'elaboració de C.V.
- Simulació d'entrevistes de feina
- Suport en la recerca de feina
- Derivació i assistència a recursos laborals externs. Tal i com comentem en l'apartat de coordinacions, hem mantingut contactes amb els serveis d'inserció laboral següents: OTG, SURT, PRAHU, TRIA, FUTUR.

6.- Activitats culturals

- Participació en festes del barri i la ciutat.
- Celebració de Carnestoltes, Sant Jordi, Sant Joan i el Nadal.
- Celebració de jornades reivindicatives com el 8 de Març i el 25 de Novembre.

Al llarg del 2006 hem continuat, amb el taller del Gos Social, començat l'any anterior ofert per uns professionals de la Fundació Bocalan, que fan teràpia assistida amb gossos, per dones en situació de risc social. L'objectiu d'aquest projecte ha estat ensenyar a educar en positiu i baixar l'estat d'ansietat de moltes dones i nens/es. A final d'any hem participat en una xerrada al Centre Cívic Fort Pienc, exposant el treball que s'ha realitzat a la Casa.

5. COORDINACIÓ AMB ALTRES ENTITATS

Com altres anys, l'Ajuntament de Barcelona segueix sent el que més casos ha derivat. Més de la meitat dels casos atesos al 2006 han estat derivats

per algun servei d'aquest Ajuntament. Després, és el Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya, des dels diferents centres penitenciaris i serveis, el segon en nombre de derivacions.

D'altres ajuntaments que no siguin el de Barcelona només s'han atès cinc casos, tots ells derivats des de l'Ajuntament de L'Hospitalet de Llobregat.

Per programes:

- Els casos de Violència de Gènere han estat derivats per l' Equip d'Atenció a la Dona (EAD) i el Centre d'Atenció i Informació a la Dona (CAID) de l'Ajuntament de L'Hospitalet de Llobregat

- Els casos de Risc Social han estat derivats pel Servei d'Inserció Social (SIS), el Servei d'Atenció a l'immigrant i estranger refugiat (SAIER) i dels Serveis Socials de Zona Franca de l'Ajuntament de Barcelona.

- Els casos del programa de presó han estat derivats pel C.P. de Can Brians (el 39% d'ells concretament del Departament d'Atenció especialitzada en toxicomanies :DAE), del C.P. de Dones de Wad-Ras (la majoria d'elles de Secció Oberta) i de Direcció General de Justícia Juvenil.

ENTITAT QUE DERIVA		CASOS	%
Ajuntament de Barcelona	E.A.D.	35	55,3%
	S.I.S.	5	
	S.A.I.E.R.	1	
	S.Socials Zona Franca	1	
Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat: CAID		5	6,6%
Centre Penitenciari Dones Wad-Ras		5	6,6%
C. Penitenciari Can Brians		23	30,2%
Direcció General de Justícia Juvenil		1	1,3%

La coordinació amb tots aquests serveis ha estat freqüent, per programar plans d'intervenció conjunts i avaluar l'evolució dels casos, així com para preparar les sortides de la Casa.

Moltes de les coordinacions han estat telefòniques, però en molts altres casos s'han fet reunions mensuals. Malauradament a vegades hem tingut dificultats per fer una coordinació àgil i efectiva, donada la situació de molta feina en alguns serveis, desbordats per l'atenció a un gran nombre de casos.

Per tal de treballar conjuntament alguns aspectes hem mantingut contactes amb altres entitats i serveis que feien algun tipus d'intervenció en els casos.

- Atenció a immigrants. De cara a informacions i gestions referides a documentació i recerca de feina així com integració i aprenentatge de l'idioma. Ens hem coordinat amb Fundació PRAHU, amb el Consolat de Brasil i amb escoles d'ensenyament de castellà per estrangers.

- Salut Mental: Coordinacions amb els equips d'especialistes que segueixen els casos des de diferents serveis de salut mental: CAP de Salut Mental de St Pere Claver, CAP de Salut Mental de St Joan de Deu, CAP de Salut Mental de Ciutat Vella, Servei de psiquiatria de l'Hospital Vall d'Hebron,... I, de cara a salut mental i immigració, ens hem coordinat amb el SAPPRI.

Pel que fa a salut mental infantil, ha hagut algun contacte amb Fundació ADANA.

- Toxicomanies: Coordinació amb diferents CAS, principalment el CAS de Creu Roja, el de Sants, SPOTT....
- Formació i inserció laboral: recerca de feina, cursos de formació, ofertes de feina... Ens hem coordinat amb Barcelona Activa, Buena Voluntad en Acción, TRIA, SURT, ARED, Anem per Feina i Escola Taller del Consell Comarcal del Baix Llobregat, Escola Taller Casa Groga i CIRE.
- Seguiment fills/es: En 8 casos hi ha alguna intervenció dels Equips d'Atenció a l'Infància i l'Adolescència (EAIA), bé per observació de la cura dels nens o per seguiment de les mares amb nens en centres o famílies d'acollida. També hi ha hagut coordinació amb escoles i ludoteques del barri, així com amb l'Espai Familiar d'Olzinelles.

Per últim, mencionar les xarxes i coordinadores en las que participem habitualment:

- Hem continuat assistint a les reunions amb d'altres Cases d'Acollida, promogudes per Càritas, per tal d'analitzar i expressar problemàtiques

comuns, reflexionar sobre la nostra pràctica. S'han estat realitzant fins a mitjans d'any.

- Hem seguit participant a la Comissió de Dones i a la Comissió Penitenciària de l'Associació ECAS (Entitats Catalanes d'Acció Social) per tal d'intercanviar experiències, coordinar-nos com a entitats del camp social i iniciar un diàleg amb les administracions.

- Hem seguit participant a la Taula de participació social amb altres entitats que treballen en temes relacionats amb el món de la presó.

- Hem continuat amb el conveni signat amb la Universitat de Barcelona, per tal que una estudiant d'educació social en pràctiques, pugui conèixer el funcionament de la Casa d'Acollida.

6. ACTIVITATS FORMATIVES I DIVULGATIVES

Encara que a vegades la feina del dia a dia a la Casa d'Acollida ja és molta, hem dedicat també esforços a formar-nos i també a donar a conèixer el nostre recurs i els nostres projectes.

Aquest any 2006 hem participat en:

Jornades, xerrades i taules rodones:

- Participació a la Jornada "La violència a la societat catalana" (Institut Català d'Antropologia)

- Participació a la Jornada "Protocol marc i circuit nacional per una intervenció coordinada contra la violència masclista" (ICD)

- Participació a les Jornades " Consolidem la xarxa" (Consorti sanitari de Barcelona)

- Participació en la sessió de presentació "Barcelona: avança en ocupació i inclusió" (Barcelona Activa)

- Participació a la xerrada "Interculturalitat i immigració" (PROBENS)
- Participació en el "1er Simposi de la immigració a Catalunya" (Fundació Jaume Bofill)
- Assistència a la presentació del llibre "Rastreado lo invisible" en relació a dones estrangeres preses
- Participació a la Jornada "L'execució de mesures penals en la comunitat: el paper de les entitats col.laboradores i de voluntariat" (Departament de Justícia i de Benestar i Família)
- Jornada de reflexió "Conflictes a presó" (CEESC)
- Jornada formativa "Presentació d'experiències i bones pràctiques" (Fundació Ared)
- Participació amb les dones de la Casa a la manifestació del 25 de Novembre contra la violència a les dones

Cursos:

- Curs de "Treball en equip" (CEESC)
- Curs de riscos laborals
- Curs de Promoció per la Salut de les Dones (CAPS)

Activitats d'intercanvi i coneixement:

- Assistència a la inauguració del nou recurs de Casa de la Jove a Llinars del Vallès
- Assistència a la presentació de la Fundació IRES
- Col.laboració escrita per al butlletí del Col.lectiu Dones de l'Església
- Participació a la Jornada formativa per a funcionaris de Justícia realitzada al Centre d'Estudis Jurídics, exposant el recurs de la Casa d'Acollida Lligam.

- Participació a la xerrada "Dones, fills i gossos: un bon equip", exposant el treball terapèutic amb gossos realitzat a la Casa d' Acollida amb l' equip de la Fundació Bocalan.
- Xerrada a l' IES Salvador Seguí dirigida a alumnes del mòdul formatiu d' integració social, sobre violència i el recurs de la Casa d' Acollida Lligam
- Participació a l' assemblea de la HOAC exposant el projecte de la Casa d' Acollida Lligam
- Participació a la taula rodona del Col.lectiu de Dones en l' Església "Como desarmar fundamentalismos des d'una perspectiva feminista", exposant el recurs de la Casa d' Acollida Lligam

7. VALORACIÓ FINAL I PREVISIONS DE FUTUR

Si és que hi ha una cosa a destacar aquest any 2006 és l'alta ocupació del recurs. Molts dies la Casa ha estat amb pràcticament totes les places ocupades. Això vol dir que possiblement la feina que fem és necessària i també reconeguda, doncs són moltes les demandes rebudes des de diferents entitats.

S'han mantingut els tres programes de la Casa d'Acollida. Podem dir que els programes de violència de gènere i de presó es mantenen i que es va consolidant una atenció més continuada del programa de Risc Social, de cara a intentar equilibrar en nombre de places els tres programes. Es preveu que l' any que ve pujaran les atencions en aquest programa de risc social, donat que està previst tenir dos places fixes conveniades amb els SIS.

Però, encara que pensem que els tres programes que es duen a terme a la Casa d'Acollida tenen sentit de continuïtat, hi ha unes senyals en la realitat

que ens parlen. Per sort el projecte no és estàtic, sió que és un projecte obert i dinàmic. Llàstima que a vegades, amb tanta feina en l'atenció directa a les dones, no tinguem temps de pensar el que fem i repensar el que hauríem de fer, de posar en comú iniciatives, ocurrències, novetats...

Analitzem el que ens sembla que són les realitats que ens parlen i què s'hauria de fer:

- **S'han de revisar alguns aspectes dels projectes.**

Per exemple, en el programa de violència de gènere, el fet de que les dones facin estades més llargues al recurs i no només d'emergència com abans hauria de suposar un canvi en el plantejament del projecte. Ja vam canviar el nom i ara, en comptes de dir-se "*programa d'emergències*" es diu "*programa de violència de gènere*", però ara caldrà una revisió dels seus objectius i una estratègia de treball diferent per part nostra (assignació de tutories, contracte de compromisos amb la dona, derivació a altres recursos si s'escau....)

En el programa de Risc Social en concret i en les dones que venen a la Casa en general hi ha també un aspecte que ens hauria de fer reflexionar. És un programa que es va perfilant cada cop més destinat a mares amb fills/es i dones embarassades. És per això que s'haurà de remarcar molt més l'objectiu referit al suport i l'educació en la cura dels nens.

Potser en el programa anomenat de presó s'hauria de revisar fins i tot el mateix nom que el defineix, donat que ens trobem cada cop més casos proposats de dones molt joves que no han estat condemnades a presó però si tenen establertes mesures judicials que han de complir en un centre educatiu.

Resta pendent per l'any que ve acabar de redactar la revisió del projecte de presó que es va començar.

- **S'ha de continuar treballant en xarxa amb altres entitats per fer camí junts i per donar a conèixer el recurs.**

Potser interessaria diversificar més els serveis i ajuntaments que ens fan derivacions. Hem rebut moltes demandes d'ajuntaments més petits que el de Barcelona, però no s'han pogut portar a terme en molts casos per no tenir places. Això ens fa pensar si, encara de ser un servei per tota la província de Barcelona i la comunitat autònoma de Catalunya, no s'estarà centralitzant massa l'atenció a la ciutat de Barcelona. I, encara més enllà, dins de l'Ajuntament de Barcelona, només ens arriben casos de SIS i EAD i queden sense places demandes fetes des dels serveis socials de districtes.

Des de fa uns anys s'està fent un esforç per participar en plataformes i xarxes de treball conjunt amb altres serveis. De cara a l'any vinent creiem necessari mantenir i incrementar aquesta participació. Un exemple d'això ha estat la nostra participació en la xarxa d'atenció social a persones sense sostre, dins de l'acord per una Barcelona inclusiva. Igualment s'ha de mantenir la participació en l'Acord ciutadà per una Barcelona sense violència vers les dones, l'assistència a les reunions de ECAS i la participació en la Taula de Participació i en les reunions de la Xarxa de Cases d'Acollida iniciativa de Càritas.

- **Hi ha novetats en el perfil de dones ateses.**

Durant els últims anys hem observat que creixen les demandes de places per a mares amb fills/es i/o dones embarassades. És per això que el recolzament en la cura dels nens/es pel que fa a higiene, educació, hàbits... es converteix en quelcom prioritari dins la intervenció de cada cas.

És important afegir que a més la mitja d'edat va disminuint i cada cop ens trobem amb mares més joves, la majoria d'elles amb nens petits de menys de 3 anys. A més totes aquestes dones, o no tenen ingressos o aquests són molt baixos, la majoria viuen d'ajudes, que no fan possible una autonomia immediata o a curt termini. I fan difícil la possibilitat de treballar ja que no poden pagar una escola bressol privada o altres alternatives que no siguin públiques. Per tant sovint és un peix que es mossega la cua per que les dones no poden buscar feina ni treballar per que no tenen on deixar als fills/es i d'altra banda no poden portar els nens a l'escola bressol per que no poden pagar-lo ja que les escoles bressol públiques ja no tenen places.

Destaquem doncs, les dificultats que hem tingut en alguns casos donades les característiques del nostre recurs a l'hora de que la dona pogués conciliar la seva vida laboral i familiar, ja que sovint és difícil trobar escoles bressols públiques, cangurs, etc. És per això que veiem necessaris més recursos materno-infantils més especialitzats que puguin donar suport a aquestes mares amb dificultats i on es pugui treballar més a fons la preparació al part i la posterior educació maternal. També considerem necessàries les escoles de mares que ajuden a aquestes a formar-se i a fer front la nova situació.

Altres aspectes del perfil de dona atesa han estat per exemple els referits a la salut mental i altres problemàtiques noves que es presenten com, per exemple, els trastorns d'alimentació. Cada cop hi ha més casos amb problemàtiques d'aquest tipus i es fa necessari intervenir d'una manera més especialitzada.

Un altre aspecte que ens preocupa: constatem que els nivells de formació han baixat de manera considerable. Un 63% de les dones ateses aquest any

no tenen un nivell similar al que seria ara l'ensenyament obligatori. Això ens fa pensar que s'han de incrementar els esforços orientats a la formació de les dones, de cara a no perdre el que s'ha guanyat fins ara. A un nivell de formació més baix es correspon una feina menys qualificada, pitjor pagada, més dependència d'altres....Es fa imprescindible i urgent treballar com objectiu en els plans d'intervenció personalitzats el referit a la formació.

Aquest nivell cultural i formatiu és especialment baix al programa de presó. Pensem que es fa necessari que les dones aprofitin els temps d'estada a la presó en incrementar el seu nivell formatiu amb activitats orientades a aquest aspecte. O, millor encara, que es puguin mantenir mecanismes de cara a que les dones de presó es formin fora del centre penitenciari: Art 100.2, Art 182...

Per últim, fer referència a un altre aspecte: van creixent els casos de dones maltractades no a mans dels seus companys sinó d'altres membres de la família, principalment els fills i filles. Per afrontar això hem de tenir en compte que a la dona li costa molt més denunciar i sortir d'una situació de maltractament d'un fill, donat el lligam afectiu i el rol de mare imposat per la societat.

- **S'han de agilitzar els dissenys dels plans d'intervenció.**

Aquest any ha crescut força el nombre de baixes voluntàries de la Casa. El motiu aparent no ha estat tant en que no estiguin bé a la casa sinó en que se'ls hi fa llarga l'estada. Pensem que moltes d'aquestes baixes, sobre tot les del programa de violència de gènere, han estat produïdes pel fet de que les estades s'han anat perllongant en el temps sense un pla clar. Fins ara les dones, per exemple, quan venien derivades d'emergència per violència, a la setmana d'estar vivint a la Casa, se'ls hi feia un mínim plantejament de

futur: tornar a Casa amb seguretat, anar a una altra Casa d'Acollida... i no només d'on anar sinó també de què fer: buscar una feina, formar-se... Però darrerament es triga més d'un mes en fer aquesta previsió.

Si que és cert que massa sovint els serveis socials es troben colapsats i l'atenció social i psicològica que ofereixen a les dones no són suficients per garantir un seguiment continuat i un reforç necessari per que la dona pugui continuar un bon procés.

- **Es fa necessari cada cop més incrementar l'atenció psicològica a les dones.**

Encara que la majoria de dones ateses té un seguiment psicològic de professionals, constatem que l'atenció rebuda és insuficient. Hi ha dones que necessitarien un seguiment setmanal i estan sent ateses un cop cada mes o mes i mig. En aquestes circumstàncies nosaltres, com educadores, podem fer un treball de contenció però que és clarament insuficient, donades les circumstàncies de aquestes dones: ansietat, trencament amb la parella, depressió....

- **S'han d'incrementar els esforços en el suport a l'autonomia de les dones.**

En aquest sentit hi ha dos aspectes importants. Per un costat tot el relacionat amb la inserció laboral. Encara que des de fa anys fem un acompanyament en aquest aspecte, aquest any que ve hauria de ser el moment de fer un projecte d'inserció laboral. Encara que normalment les dones són derivades a serveis especialitzats en inserció laboral, es fa necessari sistematitzar la feina que es fa d'orientació i acompanyament.

I, un altre aspecte que cada cop necessita més suport és l'habitatge. Crida l'atenció que només dos dels casos acollits han pogut anar a viure a un pis de

lloguer, encara que compartit. Això ens constata un fet que ja es va veient en els últims anys: el tema de l'habitatge continua essent un dels temes fonamentals.

Hem de mirar de posar en marxa projectes de continuïtat amb el projecte de la casa i que possibilitin a les dones una sortida. En aquest sentit, tenim ja dissenyat des de l'Associació un projecte de pis que aquest any que ve s'hauria de mirar de començar a posar en marxa el més aviat possible.

Igualment veient que es fa necessària una intervenció de les administracions públiques, de cara a donar suport a les dones a l'hora de buscar vivenda: vivendes d'integració temporal, ajudes a l'habitatge...